

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเกิดมา เห็นใหม่ คนนี้ถ้ามันจำเจอกับสิ่งใด การจำเจอกับสิ่งใดมันจะคุ้นชิน มนุษย์เรานี่ตายเพราะความคุ้นเคย มันต้องให้ตื่นตัวตลอดเวลา ทีนี้ในพรรษานี้ถือธุดงค์วัตร เวลาออกพรรษาเราก็ใช้ชีวิตปกติไป คำว่าปกตินะ แล้วแต่ว่าธุดงค์หรือไม่ธุดงค์ แต่ธุดงค์วัตรครูบาอาจารย์ท่านพามา ธุดงค์คือการมักน้อยสันโดษ แล้วพระเราฉันแค่มือเดียวยังต้องมักน้อยอีกหรือ?

มักน้อยสันโดษนะ มักน้อยสันโดษในอะไร? มักน้อยสันโดษในเรื่องของตัณหาความทะยานอยากไง แต่เรื่องของร่างกายมันต้องการของมันโดยธรรมชาติของมันใช่ไหม? ถ้าเราคิดว่าฉันมือเดียวอยู่แล้วทำไมต้องมาอดนอน ต้องมาผ่อนอาหาร การอดนอนผ่อนอาหารเป็นอรรถกถาขุณฺโณหรือ? อรรถกถาขุณฺโณคือความลำบากเปล่า แต่นี่คือการคัดแปลงกิเลสนะ การคัดจากกิเลส ถ้ากิเลสเราไม่หาทางให้มันเปลี่ยนแปลง ไม่หาทางทำความคุ้นเคย ความคุ้นเคย ความคุ้นชินนั่นคือทางของกิเลส กิเลสมันอาศัยความคุ้นเคย สิ่งที่เป็นความคุ้นเคย คุ้นเคยว่าไม่เป็นไรๆ

คูสิในครอบครัวของเรา เห็นใหม่ สามภรรยาด้วยกัน ด้วยความสนิทชิดเชื้อจะทำอะไรด้วยความเกรงใจ คนใกล้ชิดต้องเกรงใจนะ ถ้าเราไม่เกรงใจกัน ไม่เป็นไรๆ อีกคนหนึ่งนี่ ไ้อ้เราก็รักเขา ไ้อ้เขาก็รักเรา ทำไมเขาทำกับเราขนาดนี้? มันสะเทือนใจนะ มันสะเทือนหัวใจ คนคุ้นเคยต้องให้เกียรติกัน ความคุ้นเคยๆ ความคุ้นเคยมันเรื่องของกิเลสทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าเป็นธุดงค์วัตรมันทำให้ตื่นตัวตลอดเวลา คนเราจะตื่นตัวตลอดเวลา กิเลสมันจะให้เรานอนจมนะ ถ้ามีอะไรนะความสนิทชิดเชื้อ นี่เวลาครูบาอาจารย์ท่านยังมีระยะห่าง ความระยะห่าง ห่างว่าสิ่งใดควรไม่ควร ถ้าสิ่งใดควร สภาวะอย่างนั้นมันตื่นตัว

การตื่นตัวคือตื่นตัวในเรื่องของตัวเราเองนะ กิเลสมันมากับใจ นี่มันเรื่องอนุสัยนอนเนื่องในสันดาน กิเลสนี้มันเป็นอวิชชา มันอยู่กับใจ เห็นใหม่ อวิชชา อวิชชา สิ่งที่เป็นอวิชชาคือความไม่รู้

ไม่รู้มันเกิดจากอะไร? ไม่รู้มันเกิดมาจากหัวใจ หัวใจคือพลังงานเฉยๆ ออกมาพร้อมกับอวิชชา นี่มันเป็นอนุสัย มันละเอียดกว่ากิเลสนะ กิเลสคือค้นหาความทะยานอยาก ค้นหาความทะยานอยากก็เป็นกิเลสๆ แต่สิ่งที่มันนอนมากับใจล่ะ? มันคุ้นเคยกับใจ มันอาศัยมาพร้อมกันแล้วทวนกระแสเข้าไป เราจะตัดแปลงกิเลสกัน

พระอุดมศีลธรรมฐาน ฐานคืออยู่ที่ไหน? ฐานคืออยู่ที่หัวใจไง พระอุดมศีลธรรมฐานอยู่ที่โคนไม้ พระอุดมศีลธรรมฐานอยู่ในสถานที่ที่ที่เราหมกน้อยสันโดษ หมกน้อยสันโดษนะ โลกเขามีความสุขกัน เขาต้องมีความสุขกัน คุณสร้างตึกกรมบ้านช่องนะ แล้วก็ทำความสะอาดกันทั้งหลังเลย แต่ในห้องนอนเขา เขานอนเฉพาะที่นอนของเขาที่นอนเดียวเท่านั้นเอง แต่ในบ้านเขาๆ ต้องเก็บกวาด เขาต้องรักษามหาศาลเลย

ไอ้เราไม่ต้องการสิ่งนั้นเลย เพราะปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้าเป็นปัจจัยเครื่องอาศัยนี้มีบริวาร ๘ สิ่งที่เป็นบริวาร ๘ พระดำรงชีวิตได้แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มัชฌิมาปฏิปทา ทางสายกลางนะ การดำรงชีวิตของภิกษุ ภิกษุเป็นผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร ภิกษุเป็นผู้ขอ ขออะไร? นี่ขออะไร? ขอสิ่งนี้...มันเป็นการสละทานใช่ไหม? แต่ถ้าภิกษุเป็นผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร ชีวิตไม่ให้นอนจมกับความรูสึกของใจนะ ใจนี้มันมีความรูสึก มันคุ้นชิน เห็นไหม นี่มันคุ้นชิน คุณมีคนมาศรัทธา มีคนเคารพศรัทธา มีคนบ่นน้อม ไม่ต้องทำหอรอก มันเป็นเรื่องลำบาก มันเป็นเรื่องยุ่งยาก

ไอ้เรื่องความลำบากเรื่องยุ่งยาก มันเรื่องขัดแย้งกับกิเลสใจ ไอ้เรื่องความสะอาดความสบาย นอนสบายเลยแหละ เขามาประเคนให้ถึงที่เลย สิ่งนั้นไม่ใช่เรื่องของสมณวิสัย สมณวิสัย บิณฑบาตเป็นวัตร บิณฑบาตเป็นวัตรนะ เลี้ยงชีวิตต่างๆ สิ่งนี้มันเป็นชุดงควัตร ชุดงควัตรเพื่ออะไร? ชุดงควัตร วัฏฏะ เห็นไหม วัฏฏะ วัตร เป็นข้อวัตรปฏิบัติของใจ ให้ใจมันมีการออก คุณีน้ำเสียถ้าหมกหมมไว้มันยิ่งเสียนะ

ใจคนก็เหมือนกัน ใจคนถ้าไม่มีการระบายออก อะไรต่างๆ มันจะมีความหมกหมม มีแต่ความเน่าเสียไว้ในหัวใจ ชุดงควัตรออกไปนะ เวลาออกไปบิณฑบาต คุณีไปบิณฑบาตในครอบครัวต่างๆ เขามีความสุขรื่นเริง เราก็เห็นว่าครอบครัวนี้มีความสุขรื่นเริง ครอบครัวนี้มีการกระทบกระทั่ง มันเป็นเรื่องระสอระจอนใจนะ เดินชุดงควัตรออกไปบิณฑบาตมันจะมีเครื่องสอนใจ

ตลอดเวลา นี่ผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร เห็นภัยในวัฏสงสารตั้งแต่ความดำรงชีวิต เห็นภัยในวัฏสงสารตั้งแต่การเกิด เห็นภัยในวัฏสงสาร เห็นภัย ถ้าคนเห็นภัยมันหาทางออกนะ

พระเราบวชใหม่ๆ ขึ้นมา ทุกคนไฟแรงมาก อยากจะหาทางออกทั้งหมดเลย แต่พอเรากู้ชินเข้าไป มันคุ้นมันชินต่างๆ เข้าไปมันนอนจม เห็นไหม กิเลสพอกหางหมู ดินพอกหางหมู กิเลสมันจะพอกไปในหัวใจของตัวเอง แล้วเอาตัวรอดไม่ได้ มันถึงต้องตื่นตัวตลอดเวลา การตื่นตัวเราบอกเป็นความลำบาก แต่ถ้าความนอนจมกับกิเลสเราบอกเป็นความสะดวกสบาย นี่ถ้าเข้าทางกิเลสมันเป็นเรื่องของกิเลสทั้งหมดเลย กิเลสนี่อนุสัยมันนอนมากับใจ ใจทุกดวงมีอวิชชา สิ่งที่เป็นอวิชชาคือความไม่รู้ ไม่รู้จักตัวมันนะ มันไม่รู้จักตัวมัน

อวิชชาไง แล้วความไม่รู้จักตัวมัน แล้วเรารู้ได้อย่างไรล่ะ? ก็ธรรมชาติผู้รู้มันมีใจ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชนะกิเลสออกไปแล้ว เห็นไหม อวิชชาหลุดออกไปจากใจ พญามารออกไปจากใจ แล้วความรู้สึกรู้ของพระพุทธเจ้ายังอยู่ไหม? มันอยู่ นี่จิตที่สะอาดมันมีอยู่ในตัวเรา นี่จิตเดิมแท้ฝั่งใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ฝั่งใส ตัวฝั่งใสนั่นแหละคือตัวอวิชชา แล้วความฝั่งใสมันคู่กับความเศร้าหมอง

สิ่งที่เป็นความเศร้าหมอง สิ่งที่ฝั่งใส เศร้าหมอง ความอาลัยอาวรณ์ในหัวใจ นี่กิเลสตัวสุดท้ายนะ กิเลสตัวหยาบๆ คุณตีค้นหาความทะยานอยาก ความต้องการต่างๆ เป็นกิเลสอย่างหยาบๆ กิเลสในหัวใจของเรา สิ่งต่างๆ เราชำระเข้าไป ถึงที่สุดแล้วกามราคะ ปรภิมะต่างๆ ปรภิมะคือความพอใจ สิ่งในใจเราพอใจ มันคุ้นชินกับสิ่งนั้นมันก็พอใจ? มันคุ้นชิน มันคุ้นกับสิ่งนั้นมันถึงเป็นความพอใจ แต่ถ้ามันเป็นอนุสัยล่ะ มันนอนมากับใจนะ

นี่ความคุ้นชิน คุ้นชินมาจากไหนล่ะ? คุ้นชินมาจากเรา เห็นไหม ครูบาอาจารย์ที่มีอำนาจวาสนา ครูบาอาจารย์ที่จะเป็นผู้สอนคนต้องให้ตื่นตัวตลอดเวลา จะกระตุ้นอย่างไรให้เราตื่นตัวนะ คนเราตื่นตัวมันจะเห็นภัยในวัฏสงสาร เห็นภัยในวัฏสงสาร การดำรงชีวิต คุณตีแม่แต่กินอาหารคำหนึ่ง เราผลอนะ คนเราซื่ออกาสำรับก็มีเยอะแยะไป คนเราตายคาสำรับก็มี นี่การเกิดและการตายมันมาได้ทุกวินาทีนะ

คุณตีในสมัยพุทธกาล เห็นไหม พาหิยะเรือแตกมา แล้วเข้าฝั่งมา ขึ้นมาจากชายฝั่ง แล้วชาวบ้านเขาตื่นตื่นกันมากว่าเป็นศาสดา นี่หลงตัวเอง มีคนเคารพนบถบอบศรีทรมาก แต่มีบุญวาสนาอยู่ เมื่อก่อนตอนประพาศปฏิบัติไปอยู่บนภูเขาตัดใจ แล้วถีบเอาบันไดออก ทำนั้งร้านขึ้น

ไปแล้วเอาบันไดออก บอกว่าถ้าไม่สำเร็จจะไม่ลงมา นี่สำเร็จไป ๑ องค์ อีกองค์หนึ่งเป็นพระอนาคา แล้วพาหิยะตายคาบนั่น

นี่บุญกุศลที่สร้างมา พอเกิดขึ้นมาเป็นพ่อค้าเรือ แล้วเรือแตกเข้าไปชายฝั่ง พอเข้าไปชายฝั่งคนเขาเห็น เพราะเป็นจีเปลือยเข้ามาเขาว่าเป็นผู้วิเศษ คนเข้าไปทำบุญมหาศาลเลย มีลาภสักการะมาก ตัวเองก็หลงตัวเอง แต่ผู้ที่เคยปฏิบัติมาด้วยกันมากกลางอากาศ มาเตือน “ท่านไม่ใช่พระอรหันต์ ท่านไม่ใช่พระอรหันต์ นี้อย่าหลอกตัวเอง ปัจจุบันนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วให้ไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

นี่ไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากำลังบิณฑบาตอยู่ พอเข้าไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “กำลังบิณฑบาตอยู่ มันไม่มีเวลาหรอก”

“คนเรานะ มันเกิดมันตายได้ตลอดเวลา ขอให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมเถิด”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม เห็นไหม แสดงธรรมบรรลุเป็นพระอรหันต์เดี๋ยวนั้นเลยนะ ขอบวชแต่ไม่มีบริวาร “เธอไม่มีบริวารนี้ ต้องไปหาเอง”

ไปหานี้ควายขวิดตาย นี่ความไม่คุ้นชิน ขนาดการคุ้นชินอย่างนี้ เทวดาที่เป็นหมู่คณะยังมาเตือนเลย เตือนว่า “เธอไม่ใช่พระอรหันต์ เธอไม่ใช่หรอก มีลาภสักการะอย่างไรก็ไม่ใช่ สิ่งต่างๆ นี่ไม่ใช่ ปัจจุบันนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วให้ไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” แล้วเข้าไปองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “บิณฑบาตอยู่ ให้บิณฑบาตเสร็จก่อน” นี่พาหิยะบอกว่า “ชีวิตของคนเรานั้นสั้นนัก นี่ให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมเลย” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมย่อๆ นะ แต่เพราะได้สร้างบุญญาธิการมา เพราะอยู่บนภูเขาตดนั้น เห็นไหม

นี่สิ่งที่เราจะได้มา คุณิเชาวน์ปัญญาของแต่ละบุคคลมันไม่เท่ากันเพราะอะไร? เพราะการสะสมมา สิ่งที่ว่าบุญเพนิวาสนุสติญาณ สิ่งที่เราสะสมมา สิ่งที่เราเป็นมา เราทำมา จริตนิสัยคนถึงเป็นสภาวะแบบนั้น นี่สภาวะแบบนั้น แล้วในปัจจุบันนี้ถ้าเราฟังธรรม เราฟังธรรม เรามีสิ่งที่เตือนใจ เราจะสร้างคุณงามความดีของเรา คุณงามความดีของเรามันสะสมๆ ลงไปที่ใจ ใจนี้

เพราะอะไร? เพราะการกระทำทั้งหมดออกมาจากใจ ใจเป็นคนคิด ถ้าใจไม่ริเริ่มทำสิ่งต่างๆ ไม่ได้

คนเรานอนจม คนเราไม่ต้องการสิ่งใด ร่างกายขยับไม่ได้หรือ ร่างกายจะขยับได้เพราะหัวใจมันคิด มันต้องการของมันมันถึงขยับ แล้วความคิดของจิตมันเร็วมาก สิ่งนี้มันออกมาจากใจ แล้วใจแสดงออก แล้วย้อนกลับไปหัวใจ ถ้าย้อนกลับไปหัวใจ การกระทำอย่างนี้มันถึงทำที่สุดแห่งทุกข์ได้ ถ้าทำที่สุดแห่งทุกข์ได้ เห็นไหม เราถึงเห็นคุณค่าไง

เรามองกันแต่เรื่องวัตถุ โลกนี้เรื่องวัตถุหมดคนนะ แล้วตอนนี้โลกเจริญมาก พอโลกเจริญ ตอนนี้กำลังคิดกันแล้วว่าเจริญขนาดไหนคนก็มีความทุกข์ นี้มีความทุกข์นะ ให้เศรษฐิกิจพอเพียง ให้หาความสุขในหัวใจให้ได้ ถ้าหาความสุขในหัวใจให้ได้ เห็นไหม คนมีการเจ้องานกัน มีการเสียสละกัน โลกนี้จะพออยู่ได้นะ โลกอยู่ได้ด้วยธรรม ไม่ใช่โลกอยู่ได้ด้วยโลก โลกคือการแข่งขัน

ธรรมก็เป็นการแข่งขันกับตัวเอง ธรรมเป็นการแข่งขันกับตัวก็เกียด ตัวต้นหาความทะยานอยากในหัวใจ ตัวที่มันมักมาก ตัวที่มันต้องการเอาเป็นเจ้าของคนเดียวให้มันเพื่อแผ่ธรรมนี้แข่งขัน ระหว่างธรรมกับกิเลสแข่งขันในหัวใจของเรา แต่โลก การแข่งขันจากภายนอกมันเป็นเรื่องธุรกิจ เรื่องการแข่งขันอย่างนั้นมันเป็นเรื่องของผลประโยชน์ แต่ผลประโยชน์นั้น ผู้ที่ทำผลประโยชน์จากภายนอกแล้วทำผลประโยชน์จากภายใน ผู้ที่เสียสละ เสียสละภายใน

สมัยพุทธกาลเขามีโรงงานๆ ผู้ที่มีฐานะเขามีโรงงานให้กับผู้ที่ยากไร้ ในปัจจุบันนี้ทำกันไม่ได้ เพราะโลกประชารมมันมาก ทำเป็นมูลนิธิ ต้องถือเป็นครั้งเป็นคราวกันไป การแสดงออกการเสียสละทานเป็นสภาวะแบบนั้น แต่เวลาเรามีความเชื่อ มีศรัทธา เราหาครูหาอาจารย์ของเรา เพราะครูบาอาจารย์ของเราเป็นเนื่อนาบุญของโลก เนื่อนาบุญนะ คุณิเวลาทำบุญที่ไหนเราก็ทำได้ ทำเพราะอะไร? เพราะว่ากิเลสต้นหาความทะยานอยากมันไม่ยอมให้ทำ

“เธอควรทำบุญที่เธอพอใจ” ถ้ามันมีความศรัทธาให้ทำที่นั่นเลย แต่ผลบุญล่ะ? ถ้าผลบุญนี้อยู่ที่เนื่อนาบุญใจ เนื่อนาบุญ เนื่อนาคีหรือเนื่อนาไม่ดี เราถึงแสวงหากันไง แสวงหาสิ่งที่เราลงทุนลงแรงไปแล้วให้มันออกดอกผลออกมาให้เรา เห็นไหม นี่ดอกผลจากภายนอก ถ้ามีการกระทำอย่างนั้นผลบุญมันตอบสนองกลับมาหัวใจนะ ให้หัวใจอ่อน หัวใจควรแก่การงาน ถ้าเรา

มีครูบาอาจารย์ที่เราเคารพศรัทธา หัวใจควรแก่การงานมันจะมีการหวาน การไถ นี่ที่ดินที่มันเป็นที่ดินที่นา ที่เราควรแก่ มันเป็นที่ลุ่มที่มีแหล่งน้ำพร้อม เราจะทำนาทำสวนของเราได้ผล

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราทำบุญของเราแล้ว เราได้ฟังธรรมได้เดือนหัวใจของเรา เพราะชีวิตเป็นแบบอย่างไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุดนะ แล้วครูบาอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะ ชี้ขึ้นมา แล้วครูบาอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะให้เราย้อนกลับมาถึงความรู้สึกของเรา เห็นไหม แล้วบุญจากข้างนอก บุญจากข้างใน บุญจากข้างนอกนี่การสละทาน ทาน ศีล ภาวนา ถ้ามีการภาวนามันจะคัดแปลง คัดแต่งพันธุกรรมในหัวใจ หัวใจมันจะคัดแต่งความเห็นของมัน นี่สละทานคือทานที่เราสละออกไปแล้ว สละออกไปแล้วมันจะมีอับเฉาไหม? มันจะมีการเศร้าหมองในหัวใจไหม? แล้วสิ่งที่เศร้าหมองในหัวใจ เราจะทำอย่างไรให้มันขึ้นบาน?

สิ่งที่ขึ้นบาน นี่ความสุขจากความขึ้นบาน เห็นไหม บุญกุศล อกุศล ข้ามพ้นหมด ถ้าเวลาถึงที่สุดมันจะพ้นไป เพราะมันขึ้นบานขนาดไหนเดี๋ยวมันก็เศร้าหมอง ความเศร้าหมอง ความผ่องใสมันเป็นอวิชา แล้วจิตถ้ามันผ่องใสขนาดไหน มันก็พร้อมที่จะเศร้าหมองตลอดไป สิ่งที่เศร้าหมอง แล้วทำให้มันคงที่ที่ไม่เศร้าหมอง ให้มันผ่องใสมันเป็นอย่างไร? มันเป็นไปได้เพราะอะไร? เพราะเรามีความรู้สึกใช่ไหม? เรามีความนึกคิดใช่ไหม? เรามีความเศร้าหมองในหัวใจใช่ไหม? เรามีความข่มขื่นในหัวใจใช่ไหม? มันเป็นการชั่วคราวใช่ไหม? มันเป็นเรื่องจ้องทั้งหมดเลย

“สิ่งใดเป็นอนิจจังสิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา” สิ่งที่เป็นอนัตตาอนัตตาแล้วใครเป็นคนอนัตตามันล่ะ? ถ้าเราเห็นความเป็นอนัตตาขึ้นมา แล้วเปลี่ยนแปลงของมัน สิ่งของมันเปลี่ยนแปลงความเป็นอนัตตาทำให้มัน... จะว่าสว่างตลอดไปมันก็เป็นเรื่องสมมุติ นะ มันเป็นการปล่อยวางทั้งหมด มันเป็นเรื่องจริง ๆ

จิตเดิมแท้ที่ผ่องใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ผ่องใส จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส จิตเดิมแท้เป็นตัวกิเลสนะ จิตเดิมแท้เป็นตัวอวิชานะ ความผ่องใส ความต่างๆ มันเป็นเรื่องทั้งหมด แล้วมันข้ามความผ่องใสไป แล้วข้ามความผ่องใสไปข้ามไปอยู่ที่ตรงไหนล่ะ? มันข้ามไปอยู่ที่ผู้รู้ตัวเอง รู้เองเป็นปัจจุัตตัง เป็นผู้ที่รู้ขึ้นมาในหัวใจดวงนั้น เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้อยู่กับความพอดีอันนี้

ถ้าอยู่กับความพอดีอันนี้ นี่จากที่มันทุกข์ๆ อยู่ที่นี่ เราทุกข์ใจเราทุกข์นะ ใจเราทุกข์ตั้งแต่ชีวิตเราสร้างสมมา นี่ให้ได้ฟังธรรมอย่างนี้ ถ้าฟังธรรมอย่างนี้เราไม่ต้องไปพึ่งใครเลย สิ่งที่เรา

ฟังธรรมนี่นะเพื่อเตือนหัวใจของเรา เราต้องฟังใจของเราเอง ใจของเราเองจะทำให้ใจของเราเอง เป็นผู้ที่สะอาดบริสุทธิ์ เราต้องกินอาหารของเราเอง ไข่ เรามีครูบาอาจารย์ เรามีผู้คอยชี้แนะว่าควร ทำอาหารอย่างไร แต่ขณะที่เราประกอบอาหารขึ้นมาแล้วเราต้องกินของเราเอง แล้วท้องเราจะ อิ่มของเราขึ้นมาเอง

นี่ศาสนาพุทธสอนอย่างนี้นะ อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน แต่ตนเป็นที่ พึ่งแห่งตน ตนไม่รู้จักอะไรเลยตนก็เอายาพิษใส่ตน ถ้าตนมีที่พึ่งแห่งตน ตนเอาสิ่งที่เป็นอาหาร ใส่ตน ตนเอาสิ่งที่เป็นคุณธรรมใส่ตน ตนก็เป็นที่พึ่งแห่งตน ถ้าตนไม่เอาใส่ของตนเอง แล้วใคร จะเอาใส่ให้? ครูบาอาจารย์เป็นคนชี้แนะเฉยๆ นะ เราเป็นคนตักอาหารใส่ปากของเรา เราเป็นคน เอาคุณงามความดีใส่ใจของเรา ถ้าใส่ใจของเราขึ้นมา แล้วความดีอย่างหยาบๆ นี่ทาน เรื่องของ ทาน เรื่องของศีล เรื่องของการภาวนา

เรื่องของท่านอันละเอียดไม่ต้องการสิ่งใด เพราะเป็นนามธรรม นั่งสมาธิ ภาวนา ปัญญา มันเกิดขึ้นมาจากหัวใจของเรา เรารู้ไปหมดเลย แล้วครูบาอาจารย์องค์ไหนจะหลอกเราได้ ถ้าจิต เรารู้แล้ว ใครมาหลอกเราไม่ได้หรอก เพราะอะไร? เพราะมันเป็นอันเดียวกัน อริยสัจมีหนึ่งเดียว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้มาเป็นล้านๆ องค์ ตรัสรู้อันเดียวกัน ครูบาอาจารย์ที่ถึง ธรรมก็ต้องถึงอันเดียวกัน มันเป็นอันเดียวกัน มันหลอกกันไม่ได้

ถ้ามันหลอกกันไม่ได้ สิ่งที่เหมือนกันต้องเหมือนกัน สิ่งที่ไม่เหมือนกัน อริยสัจนี้ต่างกัน ก็ไม่ได้ แต่จริตนิสัยแตกต่างกันได้ นี่เวลาวิปัสสนาเข้าไป กาย เวทนา จิต ธรรม พิจารณาภายในก็มี พิจารณาเวทนามี พิจารณาจิตก็มี พิจารณาธรรมก็มี วิธีการพิจารณาขึ้นมา คูสติคนเขาไปเดินทาง ทางอากาศ คนไปเดินทางทางบก คนเดินทางทางน้ำ เดินทางต่างกัน นี่พาหนะต่างกัน แต่ เป้าหมายต้องถึงเหมือนกัน ความที่ถึงเหมือนกัน อันนี้อริยสัจถึงอันเดียวกัน

วิธีการต่างกันแต่เป้าหมายเหมือนกัน ถึงหลอกกันไม่ได้หรอก สิ่งที่หลอกกันไม่ได้ เห็น ไหม ถึงพิสูจน์แล้วมันเข้ามาถึงหัวใจของเรา ถึงการที่ว่าจิตเดิมแท้มีสองใส จิตเดิมแท้มีหมองไป ด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้เป็นผู้เกิด นี่ปฏิสนธิจิต จิต เห็นไหม วิญญาณ โสตวิญญาณ ฆานวิญญาณ วิญญาณโดยจมูก โดยตา โดยลิ้น โดยใจ นี่วิญญาณกระทบ ตัววิญญาณจริงๆ อยู่ไหน? ตัว วิญญาณจริงๆ ตัวจิต ตัวที่มันเกิดมันตายอยู่ไหน? นี่ถ้าเราเข้าไปชำระที่นี้ไง

จิตเดิมแท้นี้ฟ่องใส จิตเดิมแท้มันเป็นผู้ที่เสerahmong จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส แล้วจิตเดิมแท้ถ้ามันมีกิเลสอยู่มันก็ออกมาโดยธรรมชาติ ออกมาด้วยความคิดต่างๆ มันก็ออกไปกว่านเอาทุกอย่างที่เอาความทุกข์มาใส่หัวใจใจ แล้วถ้าเราตามทันเข้าไปถึงจิตเดิมแท้ แล้วเราไปพลิกที่จิตเดิมแท้ จิตเดิมแท้ก็พ้นจากกิเลสไป เป็นจิตของเรา เราอยู่กับเรา การประพฤติปฏิบัติ หลอกกันไม่ได้หรอก คนเป็นกับคนเป็นมันรู้กันทั้งนั้นแหละ มันรู้ทันกันหมด แต่ถ้ามันเป็นของปลอมพูดกันแต่เงา พูดกันแต่สิ่งภายนอก มันก็เป็นข่าวลือ แต่ถ้าเป็นข่าวจริงๆ หลอกกันไม่ได้ นะ

คนจริง ผู้สื่อข่าวกับผู้สื่อข่าวด้วยกันเขาทันกันหมดแหละ เขารู้ว่าข่าวอันไหนเป็นข่าวเขา หลอก ข่าวอันไหนเป็นข่าวจริง เห็นไหม ข่าวจริงคือข่าวอริยสัจ ข่าวจริงคือข่าวเรื่องการเกิดและการตาย ข่าวจริงคือข่าวของเรา ข่าวจริงคือการประสพจิตของเรา เอวัง